

PERIÒDICH SATÍRICH,

SEMANTIC, DE-ESTEROS E DIBERSOS

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

10 CÉNTIMS CADA NUMERO PER TOT ESPANYA

Números atrassats 20 céntims.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT.

ROBERT ROBERT.

Diputat, home polítich,
periodista y literat,
en tot mostrá aptom, ingeni,
talent y fecunditat.

En sos escrits y en sas obras
s' hi veu son cop d' ull segü
y un istil vibrant, qu' encara
aquí no ha imitat ningú.

CARRILS MÍSTICHS.

M' envían de Tarragona una fulla sense péu
de imprenta, que 's repartía días atrás en aquella
Catedral.

Per edificació y recreo dels mèus lectors vaig á
reproduhirla íntegrament, sense traduhirla, per-
que no perdi l' aroma qu' exhala.

Está impresa de las dos caras, l' una en vers y
l' altra en prosa.

Comensém pèls versos:

DOS VISITAS.

I.

—Abre, que llaman... ¿Qué pasa?
¿A qué viene ese temblor?
¿Quién es?—La muerte, señor.
—Dile que no estoy en casa.
—Es que veros le precisa.
—Despáchala.—Vano intento.
—Dile que aguarde un momento.
—Dice que viene de prisa.
—Pues hazla entrar, y los dos
nos arreglaremos.—¿Sí?
Voy al instante... ¡Héme aquí,
que vengo en nombre de Dios!
—Y podrá saber, señora,
qué os trae tan de repente?
—Anunciarte solamente
que ya de partir es hora.
—Quién marcha en tales instantes,
estando tan mal dispuesto?
—Para disponerte á esto,
ya tuviste tiempo antes.
—Yo, señora!...—No oigo más:
ven, que ya impaciente estoy.
—Mas... decidme... á dónde voy!
—¡Infeliz! ya lo sabrás.

¡Y pataplúm! cop de dalla y al altre barri.
Continúan los versos:

II.

—Llega á casa en este instante la Muerte, que quiere verte.

—Ah! nuestra amiga la Muerte?

Dile que pase adelante...

—Dispensa, buen caballero,

si te hice mucho esperar...

—Sí, ¿por qué lo he de negar?

Hace mucho que os espero.

—Es que me detienen. —¿Quién?

—Los que hallo sin contrición.

—¿Y son muchos?—Muchos son,

pues muy pocos viven bien.

—¿Y cómo me hallas á mí?

—De un modo tal que me place.

—Ay! Muerte, qué frío hace

desde que estais vos aquí!

—Es que se acerca la hora

que marca el reloj divino

para emprender el camino.

—Pues cuando gustéis, señora.

—Falta un instante no más;

¿estás dispuesto?—Lo estoy,

mas... decidme ¿á dónde voy?

—No temas, ya lo sabrás.

¿No 'ls sembla que l' autor de aquests versos pels vols de Nadal faria las décimas del sereno ab un brillo extraordinari?

Ara veurán lo viatge que fan las animetas, segons la línea férrea que prenguin. Aplicació ingeniosa dels medis de locomoció moderns, al últim viatge.

La fulla porta 'l següent títol general:

FERRO-CARRILES DE ULTRA-TUMBA

Lineas del Paraiso y del Infierno, en combinacion con las de la muerte y el juicio.

Indicaciones para los viajeros de ambas lineas.

Las lineas aquestas están divididas en duas secciones:

Sección primera.

LÍNEA DEL PARAÍSO.

Salida de los trenes. A todas horas.

Llegada Cuando Dios quiere.

PRECIO DE LOS BILLETES.

1.ª Clase. Inocencia y sacrificio voluntario.

2.ª Clase. Penitencia y confianza en Dios.

3.ª Clase. Arrepentimiento y resignación.

ADVERTENCIAS.

1.ª No se expenden billetes de ida y vuelta.

2.ª No hay trenes llamados de recreo.

3.ª Los niños menores de siete años van gratis, con tal que sean llevados en brazos por su Madre la Iglesia.

4.ª Los agentes y empleados de la empresa no tendrán rebaja de precio; pero sí percibirán un aumento de sueldo proporcionado á sus servicios.

5.ª Los pasajeros no llevarán más equipajes que sus buenas obras: de lo contrario se exponen á perder el tren, ó á ser detenidos por más ó menos tiempo antes de llegar al término del viaje.

6.ª Se reciben viajeros en toda la línea, de cualquiera procedencia, con tal que traigan los pasaportes en regla y en papel de *marca romana*.

7.ª El despacho central de billetes está abierto á todas horas en el tribunal de la Penitencia. Los que no pudieren seguir el viaje por haber perdido el billete, podrán renovarlo en el mismo despacho.

Sección segunda y última.

LÍNEA DEL INFIERNO.

Salida de los trenes. Cuando el hombre quiere.

Llegada. Cuando menos lo piensa.

PRECIO DE LOS BILLETES.

1.ª Clase. Impiedad.

2.ª Clase. Sensualismo.

3.ª Clase. Indiferentismo.

ADVERTENCIAS.

1.ª Se admite sin descuento para el pago de estos billetes, cuanta moneda circule con el sello del pecado.

2.ª Los trenes de esta línea son *llamados* de recreo.

3.ª Los niños menores de siete años no circulan por esta línea.

4.ª Los agentes ó empleados de la compañía iran en 1.ª, con solo que ayuden á la empresa en sus respectivos oficios.

5.ª Los pasajeros llevarán cuanto equipaje gusten; pero deberán dejarlo todo, menos el alma, en la estación de la Muerte.

6.ª Los que viajen por esta línea, podrán seguir la del Paraiso, si refrendan su billete ante un Sacerdote, antes de empalmar con el tren de la Muerte.

Este tren de la Muerte, ni varía ni vuelve nunca.

7.ª No lejos de la estación de la *Muerte* encontrarán los viajeros la del *Juicio*, y desde aquí seguirá cada cual, según la distribución hecha por el Juez Supremo, por la línea que conduce á su eterno é irrevocable destino.

¿Qué tal? ¿Que 'ls sembla? ¿Veritat qu' es curiós?

Lo més extrany en aquests ferro-carrils es que 's parli de tot, del servey, dels empleats y dels passatjers, y no 's diga una paraula dels accionistas.

Segons tinch entés, lo clero tè tot lo paper emittit, tant de la línea del Parais com de la del Infiern, que, á lo que se 'm ha assegurat se regeixen per una mateixa administració

P. DE O.

LA EXEMPLARITAT.

¡Corrin! Es qüestió de no perdre un sol instant.

¿Saben de qué 's tracta?

Som al teatro: s' está estrenant un drama de sensació, original d' un autor reputadíssim.

L' acte primer s' ha representat en mitj d' un silenci sepulcral. L' acció es tant interessant que 'l públich ni gosa respirar. Al baixarse 'l teló y entre una tempestat d' aplausos, l' autor ha tingut de sortir á las taulas vintinou vegadas.

Més éxit ha tingut encare l' acte segon; lo públich de las galerías altas tirava los jechs al escenari.

S' acaba de representar lo tercer, y alló ha sigut un frenesí, un *delirium tremens*. Y no 's podía esperar altra cosa. 'L drama, moral y exemplar en grau superlatiu, arriba en aquest acte á una altura desconeguda, extraordinaria, fabulosa.

Lo final, sobre tot, es superior. La situació es aquesta: Un marit, casat fa dos días ab una dona á qui apenas coneixia de vista, pero recomanada per quatre capellans y nou presidents de societats filantrópicas y religiosas, l' atrapa *infraganti*. 'L seductor es un dels capellans que l' han recomanada. Ab los ulls fora de las órbitas, lo marit l' increpa; 'l sacerdot replica, l' altre s' exaspera y li clava un tiro.

Gira llavors l' arma en direcció á la esposa adúltera; pero aquesta, ab molt bon acort, se desmaya. Lo marit corra á aixecarla y en aquell moment cau lo teló.

¿Qué succehirá després? Encara falta un acte: los iniciats en los secrets del autor, aseguran que 'l desenllás será una cosa nova, originalíssima é inesperada.

Lo públich está bullint: per tot hi ha grups, per tot se senten polémicas, disputas y conversacions.

Ara es l' hora, pues, de averiguar l' efecte que fa 'l drama, pera apreciar la forsa de la exemplaritat.

Aprofitém aquest intermedi; millor dit, aquest moment psicológich.

Escoltém aquest grupo: dugas senyoras y un jove de bon aspecte.

Parla una d' ellas:

— Desenganyis, Federico, aquell vestit negre no la favoreix gens. Y sobre tot es impropí, suposant que fa no més dos días que s' ha casat.

— Y además—anyadeix l' altra senyora—trobo qu' es de mal tó que rebi al capellá fent ganxet.

Resposta del jove:

— Potser broda una casulla per ell y li porta una mica de pressa.

Las dugas senyoras se posan á riure: 'l jove fa un cigarrillo, y després reanudan la conversació, parlant de las últimas carreras de caballs.

Un altre grupo: tot homes.

— ¿L' heu coneguda á aquesta que fa d' esposa adúltera?

— Es la Gomez.

— ¡Ca! Ara se 'n diu, segons veig; pero quan jo vareig conéixela 's deya Gutierrez.

— Devia pensar que 'l nom feya massa assistent y per xó potser se 'l va cambiar. ¿Qu' es dona de historia?

— ¡Y tall! Primerament va estar dos mesos ab un americano que li va regalar una caseta al Putxet.

— No va ser mal comensament.

— Després va viure algun temps ab l' hereu Camps

— ¿Aquell calvo?

— Sí, calvo; y ella encara va desplumarlo més

— Ara viu ab aquell senyor d' edat, ¿veyeu, allá en lo segon palco?

Tots se giran seguint la direcció que l' indiscret murmurador indica.

Un altre grupo, compost per dugas senyoretas, solteras segons sembla.

— Es molt guapo ell: ¿no li trobas?

— Més m' agrada 'l que fa de capellá. Sembla un jove de molt cor. ¿Has vist ab quina energia ha replicat al marit, quan aquest l' ha insultat?

— Sí; y lo que m' ha extranyat es que la senyora permetés que l' altre li disparés lo tiro

— ¡Y pues! ¿qué volías que fes la pobra?

— Negarho tot

— ¡Pero si 's pot dir qu' ell ho ha vist!

— No hi fa res: la seva obligació era negar sempre. ¡Es clar qu' ell, veyent qu' ella confessava ha perdut los estreps!

Continuém la excursió.

Aquí hi ha una senyora y un senyor, de certa edat tots dos.

— ¿Qué li sembla, donya María? ¿Va bè aixó?

— Sí, está bastant lluhit; sobre tot los palcos. ¿Per qué no ha portat la seva senyora?

— ¡No me 'n parli! Pèl dítxós estreno 's pot dir que ha tingut un disgut.

— ¿Y aixó?

— S' havia fet fer un vestit pera avuy, y al posársel s' ha adonat de que la modista li havia fet los recullits al revès..

— ¡Pobra senyora!

— ¡Psè!.. Dispensim; veig allí las de Parellada... tinch de saludarlas .. ¡Quedo als seus peus!

Vaja, un grupo més y prou.

Una familia s' está posant los abrichs, disposantse á abandonar lo teatro.

— ¡Cóm!— exclama un jove que baixa del café— ¿ja se 'n van?

— ¿Qué vol que hi fem aquí? Las nenas s' han assustat ab lo tiro, á la mèva senyora no li agrada y á mí, la veritat, aquestas tiradas de versos m' atacan los nirvis.

— ¡Y ara! ¡Si 'l drama está escrit en prosa!

— Es igual: tan m' ataca la prosa com los versos.

— ¿Pero ni siquiera tè curiositat per veure 'l desenllás del drama?

— Ja ho llegiré al diari. Y á més, que prou m' ho penso. Al capellá l' enterrarán, si 's mor' de la feta, al marit lo durán á la preso, y la senyora probablement deurá arreglarse ab algun dels capellans coneguts qu' encara li quedan.

L' autor mentras tant disputa en l' escenari ab lo representant de la empresa, sobre 'ls drets que li corresponen per cada representació.

La majoria dels espectadors fuman cigarrillos y parlan de 'n Bismarck.

Y 'ls altres s' adorman en las butacas llegint lo folletí de *La Correspondencia*.

Ja 'n tinch prou.

Surto del teatro, miro 'l rellotje y veig que son las deu y mitja.

Encare 'm queda temps per arribarme al *Circo Equestre*.

Allí al menos no tindré lloch de fer consideracions sobre la exemplaritat de las obras dramáticas.

A. MARCH.

LA FESTA D' HOSTALRICH.

OBJECTE de la festa: commemorar la fundació del Teatro catalá contemporáneo.

Pèl cólera de 1865 se trobava en la pintoresca vila d' Hostalrich l' eminent poeta Frederich Soler (Pitarra), y allá concebí y escrigué una gran part de son primer drama serio titolat *Las Joyas de la Roser*.

Lo Centre catalá, desitjós de honrar á tant celebrat autor dramátich, ha organísat solemnes festas populars que s' efectuarán lo dia 29 del corrent mes, dilluns de Pasqua.

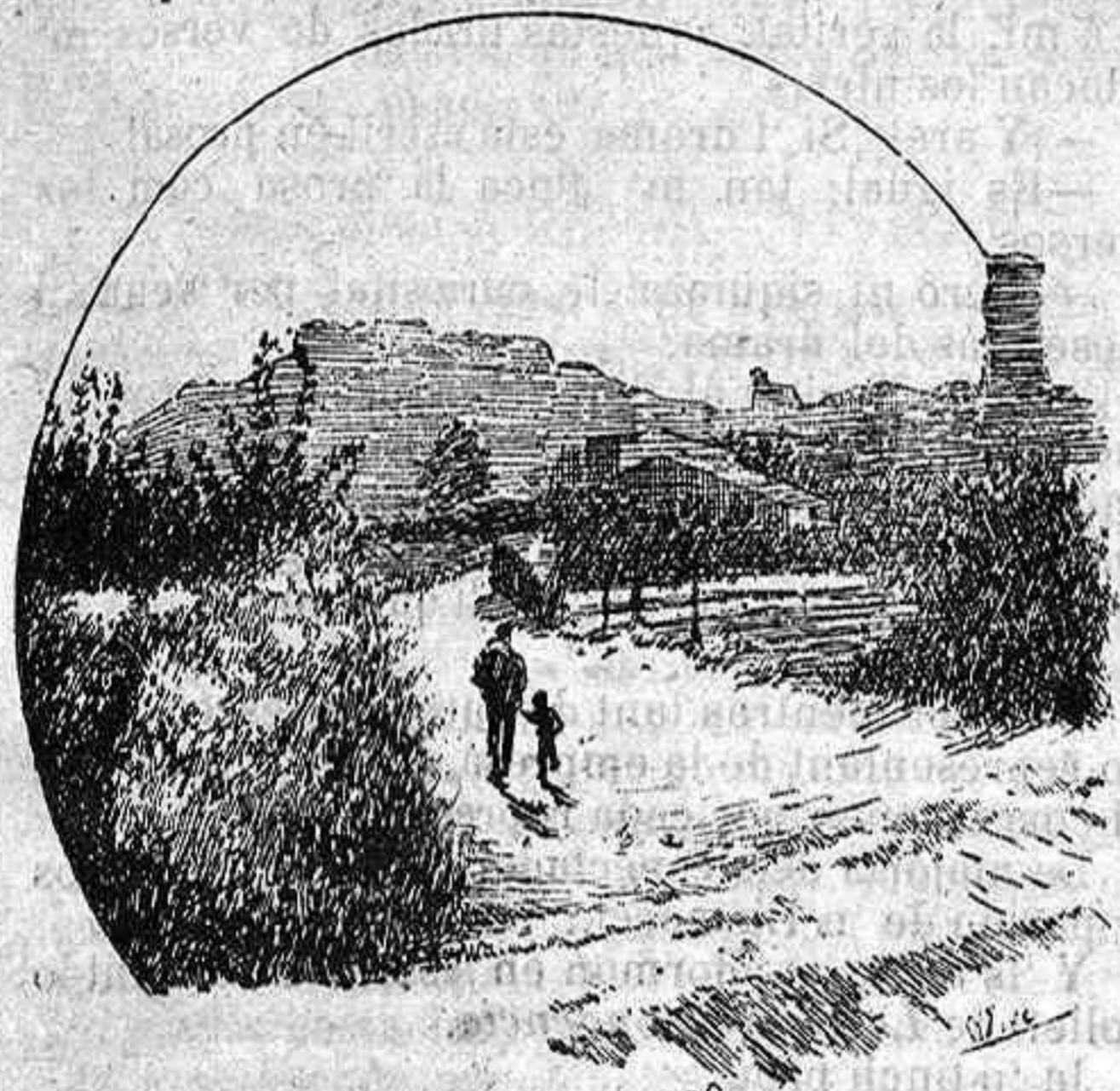
Hostalrich es una

vila pintoresca de la provincia de Girona, situada en las riberas frondosas del Tordera y en las últimas vessants del Monseny.

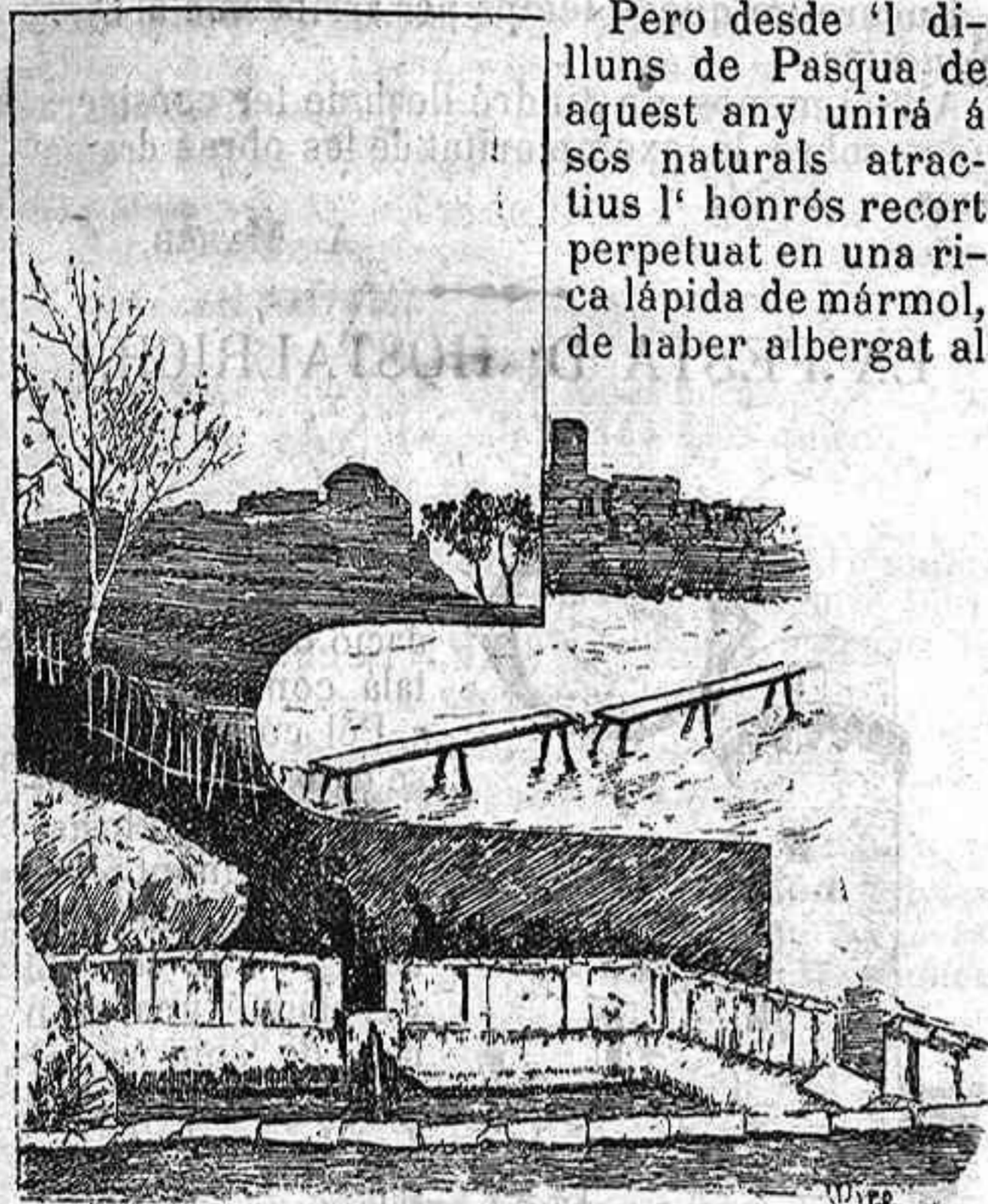
La població conserva restos de fortificació de l'Edat mitja que li donan un aspecte imponent; tèm ademès un castell modern ab guarnició y conta uns dos mil habitants.

T. estació en la línea-fèrrea de Barcelona á Girona (Interior)

La campinya abunda en sitis hermosos, engalanats per una naturalesa exuberant.

Hi ha fonts abundants y regaladas, y en las riberas del riu, fondosas salzaredas.

Pero desde 'l di-lluns de Pasqua de aquest any unirá á sos naturals atractius l' honrés recort perpetuat en una rica lápida de már- mol, de haber albergat al

ilustre poeta, que tantas obras ha donat á l'escena catalana, ab la circumstancia de haver concebut allí la primera y una de las més notables de son extens repertori.

Sabém que 'l programa, no ultimat encare del tot, será. poch m s poch menos, lo següent:

A las 9 del mati - Arribada de las comissions, convidats y premsa á Hostalrich en tren especial.

A dos quarts de 10. - Professó cívica per anar á descubrir la lapida conmemorativa, colocada en casa Ganday, avuy de Ramon Sureda, que habitá

Frederich Soler, qu' es la que reproduheix lo se- güent grabat.

A dos quarts de 11. - Sessió pública en la qual será entregat al popular poeta lo títol de fill adoptiu de Hostalrich, ab discursos alusius al acte.

A las 12 del mitj-dia. - Dinar oficial popular. Lectura de poesias y brindis.

A las 3 de la tarde. - Balladas públicas á plassa ab l' orquesta ampurdanesa L' Orfeón de Cassá de la Selva.

A las 6. - Funció popular de gimnástica.

A dos quarts de 8. - Representació pública, en un envelat alsat al efecte, del drama *Las joyas de la Roser*, prenenthi part los actors sobrevivents que van estrenarlo á Barcelona.

A dos quarts de 11. - Castell de fochs y fogassas en los pichs y turons del Monseny.

A las 11 de la nit - Retorn á Barcelona en tren especial.

La població ademès estará adornada é iluminada profusament, y pera facilitar la concurrencia s' establiran grans restaurants á préus económichs.

En lo *Centre catalá* s' expedeixen carnets commemoratius, que servirán per anar en los trens especials, pendre part en lo dinar y entrar al clós en la funció de teatro y demès actes que tingan siti reservat.

RAMILLET EPISTOLAR.

MODELOS DE CARTAS.

MODELO I.—*Pera enmatllevar diners. (Género serio.)*

Respectable amich: Per una d' aquellas casualitats que tan abundan en la vida, 'm trobo avuy faltat de fondos per empendre un negoci capás de donar lo cent per hu.

Tan bon punt ho han sapigut los mèus companys, s' han apressurat á venir á oferirme quartos, sense exigir cap classe de garantia M' han instat, m' han pregat, m' han suplicat, com qui diu ab llágrimas als ulls perque 'ls acceptés; pero jo m' hi negat resoltament á servirme d' ells, perque creya que vosté s' ofendria, y ab rahó, si no recorría á vosté pera demanarli dos cents duros, qu' espero m' enviará demá sens falta.

Procuri que jo puga tenirlos avants de las deu, perque haig de sortir, y si 'ls duyan més tart, no 'm trobarían á casa.

Anticipantli las gracias y quedant en ferli un recibo qu' entregaré al portador dels doscents duros, se repeteix de vosté atent y segur servidor Q. B. S. M.

Pere Barrám.

MODELO II.—*Pera 'l mateix objecte (Género patétich.)*

Molt senyor mèu: ¡Qué trista sería la vida si no hi hagués personas caritativas, que ab lo sèu cor d' àngel y ab lo bàsem de la filantropía, saben calmar las penas de las personas atribuladas!

Si; ja deu sapiguer lo que passa á casa mèva... Tinch la senyora sepultada al llit á causa d' una indigestió de maduixas, unas maduixas que no vallan res, y aixó que 'ns havlan costat á pesseta. Al nen petit li faltan botinas, á la nena li haig de comprar un sombrero, perque 'l que t' está molt deslluit, y 'l noy mitjà fa una pila de temps que 'm demana un bastó y un velocípedo. En quan al bordegás gran, desde que festeja ab la del segon pis es un derrotxe continuu, y á cada moment me ve pidolant diners per tabaco, per guants, per portar la promesa al teatro y altres gastets per l' istil, igualment imprescindibles.

En fi; pera donarli una idea de la escassés en que 'ns veyem, no li diré més sinó que jo, de las tres corridas de toros que s' han fet, no n' hi vist més que una.

Crech, pues, que no estranyará que abusi una vegada més de la sèva liberalitat, demanantli cinch duros, que podrá entregar á la criada, laadora d' aquesta esqueja.

La mèva senyora, á pesar de trobarse com li dich, tindria un verdader gust en que la vingués á veure com de costum.

Rebi una abrassada del nen á qui vosté es padri, y mani al sèu servidor.

Corneli Fresch.

MODELO III.—*Declaració amorosa legal.*

Senyoreta: L' he vista, la sèva dolsa imatje s' ha grabat en lo m' u cor y m' hi tornat boig, boig d' amor per vosté. No estranyi, donchs, lo mèu llenguatge esbojarrat.

Ignoro qui es, com se diu y quina posició ocupa: unicament sè que la estimo prodigiosament, y que 'l sèu amor m' es tan indispensable com l' ayre

que respiro, com lo pa que menjo, com los pantalons que porto, y que per cert que encara 'ls dech.

Ja ho sab: mediti bè la sèva contestació. Demá á las quatre m' estaré passejant pèl carrer de Fernando, mirant las figuras ortopédicas de 'n Clausolles; si es que m' estima, acostis cap á mí y diguim: *sí*. Jo ja la entendre.

Peró si no 'm vol estimar, tot venint á trobarme per donarme la contestació, passi per can Vives, compri una pistola y tot donantme 'l *no*, entreguim l' arma. Davant mateix de vosté 's pegará un tiro ó dos, son apassionat.

Armando Cataplasma.

MODELO IV.—*Declaració amorosa ilegal.*

Divina senyora de la mèva ànima: Ja ho sè qu' es casada, ja ho sé; pero no puch ferhi més: la estimo ab tot l' ardor de la juventut entussiasta.

Vosté potser calificará d' atrevit aquest pas... ¡Ay, vida del mèu cor! ¿Quina culpa hi tinch? L' amor es lo mateix que un panalló: 'ns surt encara que no volguém, y quan ha sortit, pica y pica tan si 'ns sab greu com nó.

Per més que 'l sèu marit la estimi, no la estimará tan com jo: calculi qu' ell ja fa anys que s' hi dedica y jo ara comenso.

Abandonil, pues, y fugim, fugim ben lluny. A América á América, y sota aquell cel tropical, rodejats de negres y de lloritos, veurem transcorre la vida plens d' amor y d' ilusions calorosas.

Espero una contestació, que suposo será afirmativa. En cas contrari, fassim lo favor de no ensenyar aquesta carta al sèu marit, perque sè qu' es molt *bruto* y sería capás de malmetrem. Sèu hasta la mort.

Tiburci Malet.

Uu altre día 's continuará, si el tiempo lo permite.

MATÍAS BONAFÉ.

¡POBRE NENA!

Com la floreta marcida
per má traidora arrancada
del tronch qu' altiu l' ha ostentada
plena d' aroma y de vida,
una nena molt hermosa
s' afligeix y 's desconsola
'sentada á sòn quarto sola
molt abatuda y plorosa.

¿Qué t'è? ¿Per qué s' afligeix?
¿Per qué sa vista no aparta
ni un sol moment d' una carta
que ni menos la llegeix?

¿Per qué pèls ulls llansa perlas
que per sa cara devallan,
y á dintre son cap batallan
mil pensaments fets esberlas?

¿Quina es la sèva amargura
qu' aixís li traspassa 'l cor?
¿Es que li mata l' amor
aquesta carta perjura?

¿Per qué sos coralins llabis,
mentres está sanglotant,
van dihent de tant en tant
paraulas que son agravis?

¿Potser véu del sèu amor
ja las últimas guspiras,

y aquesta carta son iras
del seu ingrát aymador?

Jo lo que t'è no ho sè pas
ni 'l qué diu la carta sè.
Lector; vés si ho pots sabé,
y després ja m' ho dirás.

J. PUIG CASSANYAS (SIR BYRON.)

LO PÍO IX.

A qui m' haguès dit que un día esmorsaria en la taula mateixa de *Pío IX*, li hauria respost que s' equivocava.

Y no obstant, accedint á l' amable invitació del Sr. D. Rómulo Bosch, representant de l' empresa Pinillos Saenz y C.^a de Cádiz, vaig esmorsarhi 'l diumenje passat, y no me 'n arrepenxeixo.

Pío IX es un dels millors barcos, sinó 'l millor de la marina mercant espanyola: espayòs, ben construït, dotat de tots los adelantos moderns, y a propòsit per servir en temps de guerra de eficàs auxiliar á las esquadras, reuneix totas las condicions de comoditat p'els passatjers y de seguretat per la carga que se li confihi.

Hi ha més, la seva sola existencia demostra que tenim empreses aquí á Espanya que sense subvenció del Estat saben arriscar los seus capitals per mantenir dignament las relacions mercantils ab nostres provincias de América; y á fé que avuy que 's parla tant de la qüestió de la Traslántica, *Pío IX* es un argument, ab casco d' acer, més sólít y convincent que tots los discursos

Renuncio á fer una descripció técnica que sols las personas prácticas entendrían.

Ab tot y ser *Pío IX* un barco católich, ha sigut construït á Inglaterra. De manera que *Pío IX* es obra de protestants. ¡Quí ho havia de dir!

Jo 'm creya, al arribá á bordo, trobarhi al capitá vestit de cardenal, al segon de arquebisbe, al pilot de bisbe, als oficials de canonjes y rectors, als mariners de capellans y als gats de mar de sagristans y escolanets... Res d' aixó: la dotació es com la dels demès barcos, ab la circumstancia de que 'l capitá, D. Vicens Llorca, reuneix á una amabilitat exquisida, grans condicions de inteligencia y de valor, acreditadas en sos llarchs viatjes.

Tambè 'm figurava que, tractantse de un barco tant religiós, tot seria auster y poch cómodo, y que 'l vapor vindria á ser una especie de convent flotant, destinat á la penitencia dels passatjers. Nou engany, perque no poden imaginarse major número de comoditats reunidas en aquell espay. Lo patriarca Noé, gran constructor de l' arca, si veyá 'l *Pío IX*, s' amagaría sota terra.

Alló es enténdreho. La secció de primera classe 's compón de una serie de camarots luxosament decorats, ab llits, sofá, lavabos que 's plegan, llum y ventilació que no han vist res m s ingenios ni més maco. Hi ha ademès sala de banys, cámara especial per senyoras, un menjador espléndit, y á ran de la toldilla, un salonet de tertulia, al qual hi dona lo departament del capitá. Aquest saló es un primor. Ab bona companyia y cartas per fè 'l tresillo, 'l viatge de Barcelona á Cuba ha de passar com una exhalació.

Lo departament de segona classe encare que no tant elegant, es també molt cómodo, y fins 'lo

de tercera ofereix condicions que 's veuen en pochos barcos.

La máquina es admirable. Té 3,000 caballs de forsa y á marxa constant fa 13 millas per hora, y si li donan més menjar pot caminarne 14 y mitja y fins 15 sense perill.

Resumint; un barco classificat de primera classe, y de aquestos un dels millors y més importants.

—Pero fins aquí no veig á *Pío IX*. ¿Ahont es *Pío IX*? vaig preguntar.

—Vinga y li ensenyaré, me va respondre un mariner, enfilantse al castell de proa.

Vaig seguirlo, y per cert que 'l barco desde allí presenta un cop de vista magnífich.

—¡Mirisel! exclamá senyalant lo mascarón de proa.

En efecte, allá, dessota del bauprés, hi ha una estàtua del célebre predecessor de Lleó XIII, pendent sobre de l' aygua.

¡Pobre Papa! ¡Fa una llástima!... ¡Sórt que 'l tenen ben enganxat que sinó . Pero vaja, per res del món faria jo un viatge en aquella posició.

Segons las tarjetas de convit havia de donarse'ns un senzill esmorsar, y l' esmorsar senzill resultá un ápat de ca'l Ample, un ápat digne de 'n Fontrodona, ó millor encare, digne de don Jaime Catalá.

Estich segur que 'l bisbe de Barcelona no s' hauria arrepenxit de assistirhi.

Al destaparse 'l Champany va haverhi brindis, expansions y fins van recitarse poesias.

Festa complerta.

Jo desitjo ab tota l' ánima, que 'l vapor que ha prés lo nom de un Papa, per títol, siga *infalible* en los seus viatjes, y que 'l seu pontificat sobre 'l mar, duri més que 'l de *Pío IX*, sobre la barqueta de Sant Pere. Y recordant que l' *Apolo* de la mateixa empresa se va perdre, espero que 'l cambi de la mitología per la religió católica, l' única sana, santa y verdadera, donará 'ls resultats á que 's fa acreeadora una empresa com la dels senyors Pinillos Saenz y C.^a, que honra verdadera-ment á la marina mercant espanyola.

PERE BLAY.

SPORT.

Las carreras del dijous y del diumenje, poch animadas de públich, varen veures'hi en cambi de gent del *ayga-lifa*.

No mencionaré ni quins caballs varen corre, ni 'ls que van guanyar. Aixó que interessa poch als que s' ho miran, interessa menos encare als que ho llegeixen.

Aném als incidents.

Lo dijous, en la carrera *Steeple Chase*, lo caball *Ducat* fa un gran salt, després se li doblegan los genolls, dona una volta de campana y cau sobre 'l *jockey* que 'l muntava. Gran consternació. Afortunadament no va ser gran cosa; una contusió al bras, una esgarrinxada á la mà y un magullament en tot lo cos. Lo caball, inutilisat, ó *fomentat*, per alló del *Foment de la crta caballar*. Y va una.

En la carrera *Gentlement Riders*, lo senyor D. V. de la Cruz que montava 'l caball *Catalana*,

va donar un cop de genoll á la barrera, causantse una ferida de importancia. Y van dos.

A un soldat del regiment de Borbón, qu' estava de guardia, va encabritárseli 'l caball, escupintlo á terra y trencantli un bras. Y van tres.

A l' enfermeria van assistir á una senyora, que per efecte de tantas emocions va desmayarse. Y van quatre.

Carreras del diumenje:

Un xoch de carruatjes seguit de un vo'co. Total tres senyoras y un empleat de l' empresa ab contusions de més ó menos importancia. Y van cinch.

Y ara pregunto jo:

—¿Veritat que son molt bárbaras...?

—¿Qué? ¿las carreras de caballs?

—No, home, ca: las corridas de toros.

Un altre incident.

En la carrera quarta, arribavan al *Stand* casi junts los caballs *Amnesia* y *Precy*. Tot de un plegat lo jockey que montava 'l primer reprimeix, y 'l segon se adelanta de mitj cap de caball.

—Ha guanyat *Amnesia*, diuhen los jugadors que havian apostat per aquest.

—Ha guanyat *Precy*, diu lo Jurat.

—Perque 'l jockey ha volgut, diuhen los jugadors.

—¡Alto! Sent los dos caballs de la mateixa quadra, l' amo pot donar la victoria al que millor li sembli.

Aixís va dirho un intel·ligent.

—Desenganyinse, exclamava un desenganyat,

CARRERAS DE CABALLS.

Aspirava á guanyá un premi, mal hagués de menjar sorra, pero hi va arribar cansat y al sè allí ho va deixar corre.

si aixó es cert, ja no m' atraparán més. D' aquí en avant primer apunto á qualsevol caball de un joch de cartas, que á cap caball de carreras. Los caballs d' oros, copas, espasas y bastos son més leals. Vull dir que 's prestan menos á la trampa.

Detalls pintoreschs:

Lo ciudadá benemérit fent lo pollo ab las damiselas de la tribuna, y lluhint per tota condecoració, 'l billet d' arrós.

En Tort y Martorell fent d' escolá á un rector... pare de familia, bevent copas de champany á tot estrop, y menjant bobons. ¡Ah llaminer! Després si tè cuchs se queixará.

Moltas senyoretas del turf menjant pernil ab los guants posats. Déu ser moda.

¿Y aquell senyor que estima més als caballs que als accionistas del *Banch Ibèrich*? Oh, no hi ha que dirho, fent las delicias de la concu-

rrencia! Allá l' haurian vist ab los seus caballets, netejantlos los nassos ab aygua de Colonia, acariciantlos, petonejantlos, alsantlos la qua y passantlos una esponja per un lloch que ja se suposa sense necessitat de anomenarlo

Sobre 'ls carinyos de aquest caballista se 'n contan molts. Quan un caball se li costipa 's diu que li fa the, y se suposa que fins li fa pendre pastillas del Dr. Andreu.

Als istius sol passar una temporadeta á Arenys de Mar, y m han assegurat que dona propina als serenos perque no cantin davant de la quadra. Tè

—¿T' agrada aixó, mona mèva?
—Mira, sembla un torbellí!
—Los caballs no 'm xocan gayre, pero aquells que 'ls muntan, sí.

No hi ha més, guanya aquell blanch...
Apa... ja tè l' arrencada...
Au... casi hi es... ¡Patatrás!
Ara ha caygut... ¡pastarada!

por que 'ls caballs se li despertin, s' amohinin ó li agafin mal de cap.

Quan me contavan tot aixó, no podia menos de dir:

—¿Que 's pensan que vinch de la vall d' Arán?

Pero se m' hi van tenir fermes y hasta m' hi feyan apostas.

No vaig tenir més remey que creurho.

Lo desfile brillant.

Pero... hi ha un pero.

A Inglaterra, á Fransa, á tot lo món, al tornar de las carreras tothom va alegre, ó quan menos animat, ó quan menos conversant ab naturalitat dintre dels carrualjes.

Aquí, tots estirats, aixuts, *posant*, com si may haguessen anat en cotxe ó com si diguessin:— ¡Miréu quin luxó!... 'Ns costa moltes pessetas.

Si l' *ayga-lifa* no vol passar per *cursi*, será precis que 's *desencarcari*, y que procuri ser una mica més flexible.

MISTER BROCKIL.

LLIBRES.

20 MINUTS DE BROMA. - Aixís se tituta l' última producció que ha donat á l' estampa 'l festiu poeta C. Gumá, y jo 'ls juro que son vint minuts de lectura ben aprofitats.

L' obra 's compon de dos monólechs, si 'l primer divertit é ingeniós, alegre y xocant lo segon, y per cert que tant l' un com l' altre 's prestan lo mateix á l' amena lectura que á la representació escénica.

No serán pochos los actors y 'ls aficionats que 'ls pendrán pèl seu compte, ab la intent de lluhir las sévas facultats.

L' un, titolat *Tres micos*, es la presentació de un jove obligat á casarse, per mandato de un seu oncle y que busca dona en vá. Las desventuras que passa en sos tres festeigs successius fan partir de riure. Lo desenllás del monólech es ingeniós y no 'l dich per no treure 'ls l' interés.

L' altre que porta 'l titol de *Un cesant*, pinta al viu las desventuras de un infelís ex-empleat que aspira de nou al such del presupuesto, y que passa 'ls set calzers d' amargura.

Encomiar la facilitat de la versificació, la naturalitat del llenguatge y l' abundancia de xistes y ocurrencias ho creyem inútil tractantse de 'n C. Gumá, un dels escriptos festius més populars de la moderna literatura catalana.

A major abundament, aquí va un petit fragment de l' últim monólech: judiquin vostés mateixos:

Perque jo soch un poltich
que hi mamat del presupuesto.
Sinó que, y per xó m' exclamo,
estich cessant tres anys há,
y desde llavors, es clá
me van desmamá... y no mamo.

¡Ay vida de la oficina!
¿quant podrè torná á atraparte?
¿quins tips m' hi fet d' anyorarte!
Era una cosa divina.
Hi entravam al dematí
l' hora que 'ns dava la gana,
ab més son y més galvana
que no ganas de cumplí.
En la secció hont era jo
eram sis: un valenciá,

un gallego, son germá,
dos paysans y un servidó.
L' un contava xascarrillos,
l' altra jugava ó llegia;
jo casi sempre solia
dormí ó fumar cigarrillos.
Entrava algú — «¿Cómo está
tal cosa?» — ¡Guatlla de frente!
— «No ha llegado el expediente:
mañana se pedirá.» —

Y ab aquest dols retintín
y ab aquest etern *mañana*,
se passava una senmana,
y dugas... y deu... y vint.
Allí no hi havia més
expedient ni obligació
que jeure en algú recó
y cobrá al se á cap de mes.

Pero tot tè fi algú día:
lo mèu partit va enfonzarse,
y 'l nou govern va esbravarse
donantme la cessantia.
De cassussa ¡n' hi passat!
Hi ha hagut vespres, ¡vatúa nada!
que 'l menjarme una arengada
era una festivitad.

¡Quinas cosas més protervas
hi observat en certs moments!
¡Pèl camí dels aliments
crech que hasta se m' hi han fet herbas.

Després d' aixó no 'ls diré sinó que á ca 'n López venen los 20 *minuts de broma*, que forma un follet elegant y no costa més que dos ralets cada exemplar.

RATA SABIA.

COQUELIN.

En la biografía de aquest gran artista de la *Comédie française* hi ha un epissodi curiós.

Coquelin era fill de un forner y com á bon fill treballava ab lo forn. Un día ab la cara tota enfarinada, com sardina á punt de ser fregida, parlava de la seva vocació instintiva.

—Pare, va dir, jo vull ser cómich.

—¡Cómich, tú! exclamá assombrat l' autor dels seus días, mirantse 'l de cap á péus.

Y va esclafir una gran riada.

Se comprén que 'l pare Coquelin no cregués en la possibilitat de que 'l seu fill Constanci pogués arribar á trepitjar la perillosa rampa de l' escena, sense perill de caure, com tants altres, entre la befa del públich. Coquelin es lleig: sas faccions son irregulars; tè un nás que sembla sobrepósat: curt, de forats amples com dos pous y sa unió ab lo front no es tal unió, es un abisme... es un desmont de ferro-carril.

Cóm dimontri s' ho haurá fet per convertirse en un artista admirablement simpátich, es cosa que no m' explico. Aqueixa mateixa fesomia es tan dócil al imperi de la voluntat soberana del seu propietari, que cada nit se transforma y s' acomoda admirablement al personatge que representa, y no 's cregui ningú que tinga de acudir al tap de suro fumat ó á la tinta xina per omplirselo

LA NOSTRA GENT. (Dibuix de Mariano Foix.)

ELL.—
ELLA.—¡Mare de Dèu, quinas cosotas de dir! Fuig, home, fuig... ¡No siguis gatl!

de rallas y arrugas que la deformin.. Coquelin es en aquest punt tant sobri, que unicament ab la perruca ó ab postissos de crepé logra tot lo que necessita per transformarse.

Uneixis á aquesta facilitat d'expressió física una véu entre abaritonada y atenorada, clara, pura y rica de inflexions, una dicció correctíssima, una mímica natural y expressiva y un talent tant assombrós, que s' apropia desde 'l principi á la fi de una obra, sense deixar véure l' esfors, ni l' estudi, totas las qualitats del personatge que interpreta, fins á confondre'l ab la realitat més estúpida.

Coquelin es l' última [paraula del art de l' escena.

Quatre obras hém tingut ocasió de veureli y en totas ellas nos ha deixat confosos de admiració.

Aquí 'l tenen ab *le Parisien* de Gondinet, un panxa-contenta, un solterón algun tant esceptich y egoista; pero bon xicot, enamorat ab passió del seu *Boulevard des Italiens*. L' obra de Gondinet no es cosa del altre món; pero interpretada per Coquelin adquireix un relléu extraordinari.

Ab ell assistim á las disputas que ha de tenir ab lo nou propietari de la casa, empenyat en donarli 'l desauci, per certas qüestions de moralitat; perque es necessari saber que va recullir á una nena órfana y guapa y 'l veinat murmura. Pero 'l *Parisien* viu tant lluny d' oscas, que ni menos s' ha adonat de que aquella criatura ha cumplert ja 'ls disset anys y quan ho averigua... ¡oh! no 's pot expressar millor de lo qu' ell expressa la sorpresa...—«Disset anys!...» exclama y 's queda pensatiu; pero pensatiu de una manera, qu' en son mateix silenci nos fa llegir lo seu servell, com si fós un llibre.

Ab ell nos trasladém després á Montauban y á cada punt nos fa riure explicantnos las singularitats y extranyesas de aquella ciutat hipócrita... Las tretas de una familia de parents seus que tractan de pescarlo per ferlo espós de una nena acabada de sortir del colégi, donan lloch á incidents variats, que amenisa 'l bon *Parisien* ab sas ingénitas gracias, y quan lo propietari de París, que per haver trobat un retrato de la s va dona en l' habitació del *Parisien*, corra á demanarli una satisfacció, es de véure la rebuda que aquest li fa, coronada per una reconciliació que 'l retorna á son pís estimat del *Boulevard des Italiens*.

Coquelin diu una frase que va alborotar al públich. La dona del propietari, en vida del seu primer marit, fou una de las conquistas del *Parisien*, y 'l marit vivia tranquil, creyent que 'l seu amich treballava *pour le decorer*, es á dir per alcansarli una condecoració del govern. Y vels'hi aquí que al fer las paus ab lo segon marit de aquella bona senyora, aquest li posa una condició, la condició de que treballi per condecorarlo.

—«*Vous aussi!*» exclama 'l *Parisien*, y aquesta petita interjecció, adquireix en boca de Coquelin una intenció y produheix un efecte, encare que per un altre istil, tant inmens com lo famós «*Tu quoque!*» de Julio Cessar.

En l' acte tercer, reintegrat á París, té cap al final de la comedia, escenas que conmovhen. Al comprendre l' amor de la seva pupila, li entrega 'l seu cor y la fa la s va esposa. Impossible expressar millor la delicadesa de sentiments. Las francas riallas primitivas, se tornan llágrimas de ternura. Lo mateix autor que fins llavors nos ha fet riure, sab fer humitejar los ulls del espectador. L' actor cómich s' ha tornat un galan jove...

y es sempre 'l mateix home, á qui la flexibilitat de talent y de facultats li permet aquests miracles.

La comedia de Sandeau *Mlle de la Seigliere*, es lo que 'n diuhen los francesos una *vieillesse*, es á dir una producció passada de moda, tant per la forma com per l' objecte.

Aixís y tot Coquelin hi alcansa un gran triunfo ab lo paper d' advocat. Es l' home de lleys astut, gran coneixedor del cor humá, que per venjarse de una dona, arregla un casament y que ab sas reflexions aplanat totas las dificultats, fins á lograr que un aristócrata apegat á la seva, consenti en donar la má de la seva filla al fill de son antich majordom.

L' obra está escrita en alexandrins, que en boca de tots los actors solen sonar á cantarella, una cantarella pitjor que la de las *redondillas* castellanas; pero escoltéulas en boca de Coquelin y 'us sentiréu pasmats davant de tanta naturalitat y de una varietat tant gran de inflexions sempre adequadas.

Las esperansas de veure'l ab alguna producció de Moliere, va deixarlas colmadas interpretant lo *Tartuffe*.

Dupto que cap autor ni passat, ni present, ni futur puga arribar á tal grau de perfecció. Si Moliere ressucités, al veure á Coquelin tornaría á morir-se.. pero 's moriria de gust.

Y aquí tenen la proba més gran del talent de un actor. L' interpretació dels personatjes del dia es relativament facil, ja que son copias més ó menos vivas de la realitat. Pero en lo teatro de Moliere los personatjes son personificacions, que alcanzan las proporcions de l' epopeya. ¡Quánt difícil ha de serli á un actor mantenirse en aquell terreno perillós en que la ficció y la realitat se confonen!

Coquelin nos trasporta als temps de Moliere, y al fer l' hipócrita de aquella época, fa l' hipócrita de avuy, l' hipócrita de sempre, y 'ns lo deixa veure y sentir ab una intensitat, de que 'ns es impossible donarne la més mínima idea.

Lo seu treball no s' analisa; s' admira.

De la representació de *Tartuffe* per Coquelin hém de conservar-ne un recort que durará tant com la nostra vida. Los que no han tingut l' honra ni la ditxa de veure 'l s' haurán deixat perdre una emoció artística de las més puras.

La Junta del Hospital propietaria del *Teatro Principal* hauria de colocarhi una lápida conmemorant la fetxa del 14 de maig de 1887

En lo sainete del mateix autor *Les pretencieuses ridicules*, Coquelin va donarnos l' última proba de la flexibilitat del seu talent.

Consignar qu' es impossible interpretar millor *le Marquis de Mascarille* fora consignar una vulgaritat.

¿Y qué dirém de Coquelin, com á monologuista?

Sentirli recitar una poesia, siga del género que siga, trista com *La robe*, patética com *Le naufragé*, plena d' alegre fantasia com la *Cassera de lleons* ó de malicia picaresca com *Les ecrevisses*, ó frívola, com la *boutade* titulada *Le corbeau et le renard*, es estar pendent dels llabis de aquell home admirable, que vestit de frach, sols ab l' animació y 'l color de la dicció, dibuixa, pinta, impulsa, mou y dona vida á las més variadas escenas.

Coquelin haurá deixat á Barcelona un gran recort.

Desgraciadament lo teatro no va omplirse, pero basta 'l fallo unánime del escullit concurs que assistí á las tres úniques funcions aquí donadas perque la fama del eminent artista deixi tals resplandors que difícilment cap més personalitat teatral lográ eclipsarlos.

Y ara dispensin si per rendir tribut á tant gran artista emplehem tot l' espay que haviam de repartir entre 'ls demés teatros. La senmana vinent procurarem pagar lo deute que deixém contret ab los nostres lectors.

LO GOMÓS.

Ab lo curiós barrelet,
botas llargas y lluentas,
penjant á un costat los lentes,
perque fassi més finet;

enganxat ab un amich
que per nom li diu *querido*,
va aquest *tipejo corrido*
molt mudadet, molt bonich.

Es un homenet curiós,
's manté de *no fer res*,
vol semblar home de pes
y sols arriba á gomós...

Per l' apariencia no es pobre
puig va com un potentat
y es que ó bè ho ha enmatllevat
ó deu lo que porta á sobre..

Ab sas miradas conquista
á las guapas senyoretas,
ab sas dolsas miradetas
magnetisa á la modista.

Per la Rambla de las Flors
cada dematí rumbeja
y ab los seus amichs passeja
tot satisfet y orgullós,
mentres mira á las senyoras
s' atura ab la Florencieta,
perque es florista guapeta
y allí 's passen bè las horas...

A xuclar ne tè afició
tan que 'ls dich (y no es camama)
qu' hasta tot passejant mama.....
lo punyo del seu bastó.

Si algún lector ho demana
acabaré dihent no més:
qu' aquest tipo tan sols es
un ninot de carn humana.

Dihuen que la persona es
un animal racional,
que 's guardi ell lo de *animal*
y 'ns quedarem lo demés...

En fi si un home ardorós

CARRERAS DE CABALLS.

Si guanyo, no guanyo res
perque l' amo 's queda 'ls quartos,
si perdo 'm dirán bunyol
y si caych... m' aixafa 'ls nassos.

arregla la pobre Espanya,
l' autor de tan gran hassanya
no haurá estat jamay... gomós.

FRASCUELILLO.

La senmana passada varem reproduhir una carta de un capellá de ciutat, felicitantnos per la publicació del article *Don Jaume*, que sembla que ha obligat al bisbe de Barcelona á emprendre la visita pastoral que tenia bastant descuidada.

¡Quánt cert es que lo qu' es hò pèls uns es dolent pèls altres, y que en aquest mon transitori no hi ha ditxa complerta!

Dihem aixó á propòsit de un' altra carta que acabém de rebre de un cert poble del arxiprestat de Granollers qual nom no citarém per motius de prudencia, com tampoch lo nom de son firmant.

«Sr. Director de l' *ESQUELLA DE LA TORRATXA*.

»Molt senyor y germá mèu en J. C.: Un estimat feligrés de aquest poble m' ha deixat llegir l' últim número de l' *ESQUELLA DE LA TORRATXA*, en lo qual se conté una carta suscrita ab las inicials P. M. y redactada, segons sembla, per un sacerdot de ciutat, en la qual s' interessa molt per la visita pastoral del excelentíssim é ilustríssim senyor bisbe Catalá.

»Confesso que també jo á ser capellá de ciutat, ahont las missas més baratas se pagan á tres pesetas y ahont lo capellá que vol treballar, troba sempre ocupació ben retribuída, faria tal vegada lo que ha fet ell y diria lo qu' ell diu; pero desgraciadament no es lo mateix ser capellá de Barce-

lona que rector de un poble de fora, ahont si bè es veritat que la fe es molt viva, no es menos cert que las necessitats son molt grans y 'ls medis de satisferlas molt escassos.

»Los mèus estimats feligresos no tenen un quarto, y no tenintne ells, menos puch tenirne jo que d' ells haig de viure. Son molt sumisos, molt creyents; pero molt pobres.

»Aixís es que á la primera noticia de que sa Ilustríssima venia á visitarnos, la pell va tornar-se'm de gallina. ¿Cóm obsequiar dignament á un personatge que, segons diuen, te la costum de viure com un príncep? Vaig celebrar concell ab la Pauleta, y ella, la pobra, va avenirse á tot fins á vendres unas arrecadetas que li havia regalat quinze anys enrera 'l dia del seu sant. Va treure'n cinch duros; pero encara no varem tenirne prou per l' esmorsar del primer dia.

»Renuncio á descriureli 'ls apuros qu' hem passat: lo que conech es que sa Ilustríssima no ha quedat content de la mèva taula. Hi sacrificat l' última gallina y no hi lograt contentarlo. Apenas tastava de res, á tot feya escarafalls, com si 'ls guisots de la Pauleta fossen cosa molt ordinaria y sense such ni bruch. No ha fet més que pendre xacolata de 'a qu' ell se porta... De aquesta feta estich resignat á fer vida y mort en aquesta pobra rectoria: no hi haurá un mal ascens per mí... Lo cor m' ho diu.

»Y lo que més me dol es que la pobra Pauleta, per efecte del cansament, m' ha caygut malalta, y no m' ha quedat, com hi dit avants, ni una gallina, de manera que no tinch caldo per donarli.

»Recordantme de Sa Ilustríssima, no puch menos de pensar: «¡Ay Senyor, uns tant y altres tant poch!» Pero paciència y confiansa en D. u, que quan ell aixís ho disposa, ell sabrá millor que nosaltres perque ho fa.

»Mani y disposi Sr. Director, de son S. S. y humil capellá, que etc., etc.»

La amarga queixa del pobre rector, me fa venir á la memoria un quènto vell, un quènto de frare de aquells tant salats.

Un bisbe ab lo seu acompanyament, ab la excusa de la visita pastoral va estarse una senmana en la rectoria de un poblet de fora. Lo pobre rector havia escurat lo rebost per obsequiarlo.

Al marxar, lo rector va dir:

—¡Adéu porch!

Lo bisbe, mirantlo tot enfadat de cap á peus, va demanarli explicacions de aquest insult.

—Si no es cap insult, senyor bisbe.

—¡Friolera! ¿Vosté no m' ha dit porch?

—No senyor... ¡No faltava més!... He dit «Adéu porch» perque aquest dematí avants de marxar se m' ha menjat l' última butifarra.

Diumenje passat va tornar á elevarse en son globo *Ciudad Condal* lo capitá Budoy, á qui en l' anunci li donan lo títol de *rey de los aeronautas españoles*.

¡De capitá á rey, en menos de dos anys!...

S' ha enfilat depressa aquest minyó.

Pero no olvidi lo de la copla andalusa:

«Aquel que más alto sube
más grande porrazo dá...»

En un periódich que 's reparteix de franch en los teatros hi llegeixo la següent poesia:

A JULIA.

Acróstico.

—unto al arroyo manso
—na gentil sirena
—ucia sus encantos de gracia llena
—Oh! negra estrella
—l querer adorarla, murió de pena.

M. DE A.

¿Qué fan los municipales?

Dona compte *Lo Somatent* periódich catalanista de Reus, de la representació del drama *Un jefe de la coronela*, y consigna que quan lo personatge Rafel agafa la bandera de Santa Eulalia, al crit de *Via fora, Visca Catalunya*, con moguts per un ressort molts dels espectadors s' aixecaren de sos llochs aplaudint frenéticament, y fins caigueren alguns *sombreros* á l' escena.

¿*Sombreros*? Aixó no es catalá. Antigüament ne deyan *xapèus* y *capells* y modernament *barrets* ó *bolets*.

Apart de aixó tot concorda.

Un jefe de la coronela es un solemne disbarat históric, sense cap ni péus.

Y 'ls catalanistas de Reus s' hi entussiasman prenent per bona aquella moneda falsa.

Ab poca cosa s' entussiasman ¡pobras criaturas!

La senmana anterior havia entrat en máquina 'l número de *LA ESQUELLA*, quant vaig tenir noticia de la sensiblomort del conegut mestre don Nicolau Manent.

Era un compositor brillant y fecundo: en una nit escribia una obra, y si algunas vegadas l' abundancia y la fuga ofegava l' inspiració, casi sempre 's distingia la seva música per la brillantés y la facilitat.

Deixa un gran número de produccions religiosas y escénicas, y entre sos numerosos deixebles s' hi conta una gloria nacional, lo mestre Goula.

L' Exposició universal ja no s' obrirá pèl Setembre.

L' Ajuntament ha aplassat l' apertura pèl dia 8 de Abril de 1888.

No fa molt temps que D. Francisco de Paula assegurava públicament que l' apertura de l' Exposició no podia aplassarse de cap manera, en vista de que molts expositors austriachs é inglesos havian manifestat qu' en cas de que s' aplassés, se veurian impossibilitats de concorrehi.

¿Y donchs?...

Cosas de D. Francisco: qui ho enten qui no ho enten.

Entre tant las obras están poch menos que paralisadas.

Y la comissió del Congrés que ha de donar dictámen sobre l' adelanto de fondos, passan días, senmanas y mesos y no 's reuneix.

Y alguns periódichs de Madrit se queixan del aplassament manifestant que sembla fet aposta per perjudicar als madrilenyos que tenen projectada una exposició provincial pèl citat any 1888.

¿Aun no asamos... y ya pringamos?

LA PART MES LLASTIMOSA.

Lo jockey se 'n va de nassos,
s'obra 'l cap de part á part,

y endavant... gloria al Fomento
de la raza caballar.

PROGRÉS POLISSONTESCO.

Si va seguint aquesta moda nova
acabaran per col·locar-hi un cove.

¿Y la reforma del casco antich?

De moment los mestres de casa y 'ls constructors tocan los resultats de tanta imprevisió y de ferse las cosas ab una solemnitat tant aparent y ab una lleugeresa tant manifesta.

Son molts los propietaris del casco antich que projectavan obras y no se 'ls concedeix lo permís necessari .. *pèl cas* de que las fincas á construir ó á reformar estigan afectas al plan de reforma.

— Pero ¿'l plan no saben quin es?

— No encare.

Aixó per un costat fa plorar y per l' altre costat fa riure.

Un dels que ab més entusiasme y bona fé va anar á rebre á D. Francisco 'l diumenje de Rams, está avuy trist y desenganyat.

— Per menos de res, me deya aquest dia, me presento á cala ciutat y demano que 'm tornin los quartos.

— ¿Quins quartos?

— Ay, ay, los de la carretella.

— ¿Qui es l' encarregat dels empedrats de la Rambla qu' han quedat suspesos y empantane-gats?

— Qui vol que siga, 'l famós contratista Sr. Prim.
— Y donchs, que fa l' Ajuntament que no l' espavila.

— Oh, en materia d' empedrats l' Ajuntament no mira *prim*.

S' ha constituït á Tortosa una *Associació d' excursions tortosinas*.

A la terra de 'n Riba y Lledó ho arreglan aixís.

— ¿Qué sou? ¿Catalans?

— No.

— ¿Valencians?

— No.

— ¿Espanyols?

— No.

— ¿Y donchs?

— Guay! Som *tortosins*.

La Rambla no acaba d' empedrarse may.

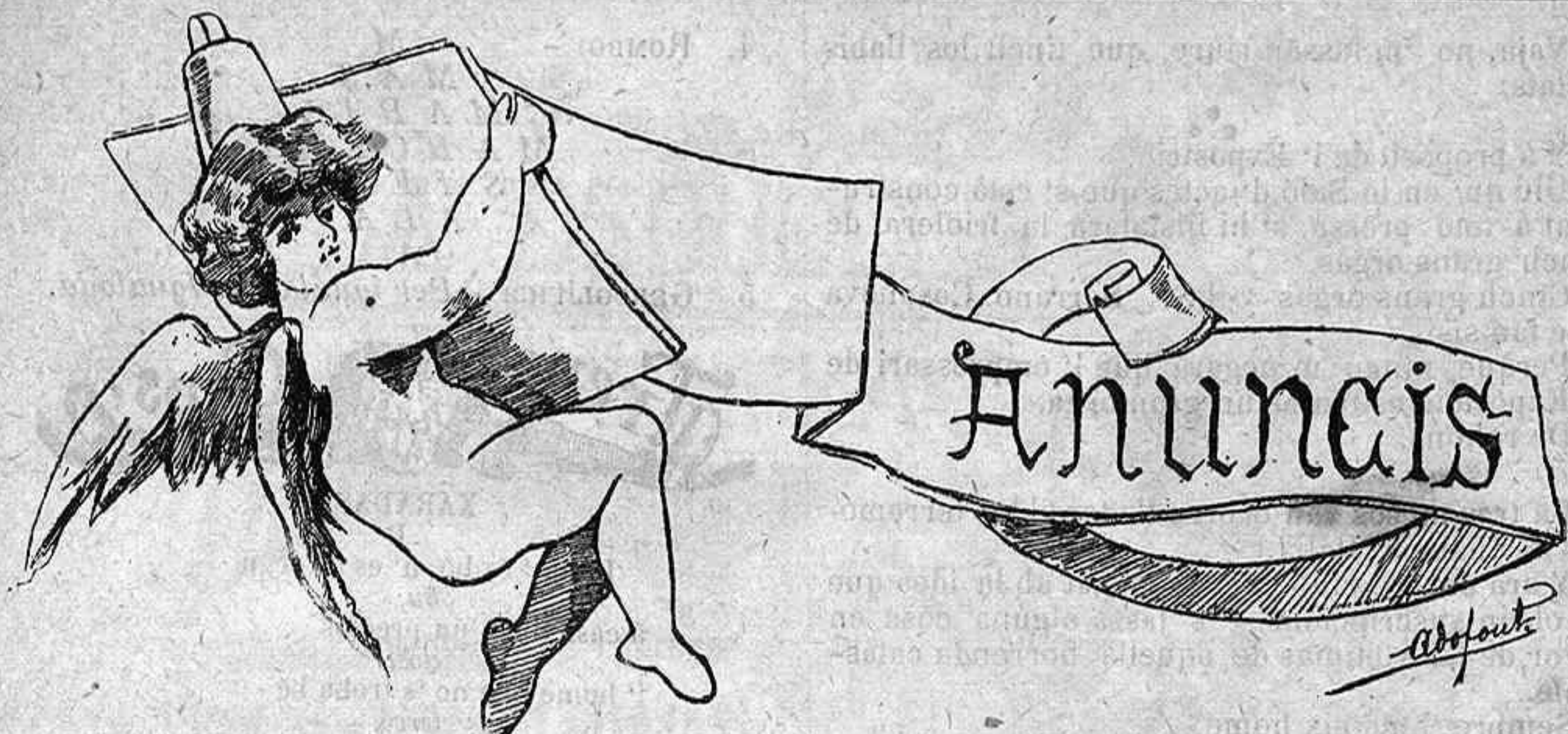
Fa un més que 'l tros comprés entre 'l Plá de la Boqueria y 'l carrer de Fernando está tot desballestat.

Y l' Ajuntament que no sab empedrar ab un més uns quants metros de Rambla 's proposa celebrar la *Gran Exposició Universal* del 'sigle....

UN ALTRE MONUMENT.

Ja que ara s' han dat á fer
un monument cada dia,
¿per qué no posan aquest
al plá de la Boqueria?

OBRAS DE IGUAL TAMAÑO QUE ESTE PERIÓDICO
Y ADORNADAS CON GRABADOS
à 1 peseta el tomo en toda España.

NUEVA EDICIÓN
LOS DOS RIVALES

(EPISODIO DE LA REVOLUCIÓN MEJICANA DE 1860)

POR **GUSTAVO AIMARD**

De venta en la Librería Española de I. LOPEZ, Rambla del Centro, 20.

ERCKMANN-CHATRIÁN.

- EL ILUSTRE DOCTOR MATHEUS Un tomo.
- AYER Y HOY. (DANIEL ROCK EL HERRERO.) Un tomo.
- EL VERDUGO DE SU HIJO. (LA CASA DEL BOSQUE.) Un tomo.
- HUGO EL LOBO, seguido de *La herencia del tío Cristiano.—Riña de osos.—El chivo de Israel.—Una noche en los bosques. La reina de las abejas.* Un tomo.
- EL JUDÍO POLACO, seguido de *El sueño de Aloyo —Micer Tempus.—El ojo invisible ó la posada de los tres ahorcados.—El cometa.—El burgomaestre embotellado.—La concha del tío Bernardo.—La trenza negra.—El talión.—El inventor.* Un tomo.
- CUENTOS DE LAS ORILLAS DEL RHIN: *El tesoro del antiguo caballero.—Mi ilustre amigo Selsam.—La pesca milagrosa.—La ladrona de niños.—El blanco y el negro.—El caballista Hans Weiland.—El requiem del cuervo.—El canto de la cuba.—El ciudadano Schneider.* Un tomo.
- MEMORIAS DE UN CLARINETE, seguido de *La Taberna del Jamón de Maguncia.* Un tomo.
- EL TRIUNFO DE UNA MUJER. (EL AMIGO FRITZ.) Un tomo.
- HISTORIA DE UN PASANTE, seguido de *Los novios de Catalina y Achispado.* Un tomo.
- LOS AÑOS DE ESTUDIO DE MAESE NABLOT, seguido de *El pastel de conejo —Una Velada en la aldea.—Los buenos tiempos de antaño.—Los papeles de la señora Juanita.—Carta de un elector á su diputado.—Mirtila.—El centinela solitario.* Un tomo.
- LOS DOS HERMANOS. (LOS RANZAU.) Un tomo.
- UNA CAMPAÑA EN KABILIA, seguido de *La educación de un feudal.—Los oradores de mi pueblo.* Un tomo.
- HISTORIA DE UN PLEBISCITO. Un tomo.
- GASPAR FIX. Un tomo.

GUSTAVO AIMARD.

- LOS DOS RIVALES. Episodio de la revolución mejicana de 1860.) Nueva edición. Un tomo.
- LOS PIRATAS DEL ATLÁNTICO. Un tomo.
- LAS COSTAS DE MARACAIBO. Un tomo.
- LOS FILIBUSTEROS: (OSEZNO CABEZA DE HIERRO). Un tomo.
- LORENZO EL GUAPO. Un tomo.
- LOS TITANES DEL MAR. Un tomo

EN PRENSA:

- LOS GAMBUCINOS. (Cuadro histórico de la independencia mejicana). Un tomo.

A. ASSOLANT.

- EL CAPITÁN CORCORAN. (Aventuras maravillosas.) Un tomo.

CARLOS WALLUT.

- MARTA VERDIER. Un tomo.

A. DUBARRY.

- VIAJE AL DAHOMEY. Un tomo.

M. DE LA BLANCHERE.

- AMÉRICA, relación de dos viajes al Nuevo mundo. Un tomo.

E. MULLER.

- UN INVIERNO EN SIBERIA. Un tomo.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuu, ó bè en sellos de franqueig, al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu franca de port. No responém de extravíos, no remetent ademés 3 rals pèl certificat. A 'ls corresponsals de la casa s' otorgan rebaixas.

Vaja, no 'm fassan riure, que tinch los llabis tallats.

Y á propòsit de l' Exposició.

Diu qu' en lo Saló d' actes que s' está construint á tota pressa, s' hi instal·lará la friolera de cinch grans orgas.

Cinch grans orgas y 'l Sr. Serrano Casanova que fan sis.

Perque ningú 'm negará que l' empresari de l' Exposició es també un gran orga.

De rahons.

Fa tres mesos van ocorre 'ls terribles terremotos de Liguria (Italia.)

Y ara surt lo ciudadá benemérit ab la idea que s' obrin suscripcions y 's fassa alguna cosa en favor de las víctimas de aquella horrenda catástrofe.

Sempre 'l mateix home.

Tres mesos per decidirse á fer un acte de filantropia.

Jo ja ho veig: las cosas han de pensarse..... ab solemnitat.

Una minyona que servía á dos vells sense familia, va despedirse per entrar en un' altre casa.

Y la mestressa de aquesta volent averiguar la causa de haverse despedit, va preguntarli.

—Ay, senyora, respongué la raspa, bona gent; pero molta feyna.

—¿Cóm? ¿sent dos no més?

—Sent dos no més. Ha de saber, senyora, que no menjan may á l' hora mateixa.

—Jo 'm creya que s' estimavan molt.

—Ja ho crech que s' estiman.

—¿Y donchs?

—Jo li diré; no tenen més que una dentadura, y ara se la posa l' un, ara se la posa l' altre.

En una perruquería:

—Vol tallarse 'ls cabells?..

—No senyor, afaytim.

—Está molt bè.

Lo barber realisa la operació y no ab entera felicitat. Per fortuna 'l dany no es gran cosa, un petit tall... quatre gotetas de sanch que s' estroncan ab una petita llenca d' esparadrap.

—¿Quant es? pregunta 'l parroquiá en acabat.

—Una pesseta.

—¿Qué diu are? una pesseta per afeytarme... Fins ara sempre havia pagat dos rals.

—Bè sí, dos rals d' afeytar y dos rals més de curarli l tallet de la galta.

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

1. XARADA.—Ca-ra-me-ns.
2. ANAGRAMA.—Sot-llig.
3. CONVERSA.—Angel Pastor.

4. ROMBO. —

M
M A S
M A R I A
M A R C E L A
S I E N A
A L A
A

5. GEROGLÍFICH.—Per igualadins Igualada.

XARADAS.

I.

Lo qu' es bó, n' es de segu

hu;

á casa tinch un preciós

dos;

l' home que no 's troba bé

terce

Qui prima y segona n' es de segur qu' es y ha sigut molt animal y llanut y prima-segona-tres.

SALDONI DE VALLCARCA.

II.

Mon hu es astre molt nombrat,

un riu catalá es mon dos,

y en lo tot, lector curios

trobarás lo méu estat.

FRASCUELLO.

ANAGRAMA.

Vaig veure ahir á n' en Tot

que junt ab en Marcial

anavan sens dirse un mot

á brenar cap á Total.

PLÁCIDO.

SINONIMIA.

Hi ha una tot molt venenosa

que per certs puestos se fa

y tot á aquells que la menjan

y als moltons fa reventar.

CATARINA.

LOGOGRIFO NUMÉRICH.

1 2 3 4 5 6 7 8.—Nom d' home.

4 2 5 2 7 2 4.—Al infern.

4 3 5 2 7 2.—Los capellans la usan.

1 2 3 4 5.—Nom d' una ópera.

4 3 1 2.—Per seure.

7 6 3.—Los aucells ne fan.

4 6.—Nota musical.

7.—Consonant.

J. ROCA.

TRENCA-CLOSCAS.

MARCHA SUISA.

Formar ab aquestas lletras lo nom de un carrer de Barcelona.

J. D. TABERNER.

INTRÍNGULIS.

Formar un nom d' home, que anantli trayent una lletra del darrera, donga 'ls següents resultats. Primera: poble de Catalunya.—Segona: mes del any.—Tercera: part del globo.—Quarta: part del cos humá.—Quinta: consonant.

JOAQUIM SAURI.

GEROGLÍFICH.

X
X
AAA
X
A

UN MASQUEFI.

BARCELONA:

Imp. de Lluís Tasso Serra, Arch del Teatro, 21 y 23.